

Verksamhetens inriktning för 2022 - 2023 för Fellesrådet och Naboer AB

Verksamhetsinriktningen för 2022 - 2023 utformas som en gemensam och koordinerad invitation till Naboers ägare och Fellesrådets medlemmar. Efter dialog med ägare och medlemmar kan verksamhetsplanen sägas utgöra en instruktion för Fellesrådets och Naboer ABs styrelser. Verksamhetsplanen är avsedd att kommuniceras, diskuteras och antas på Fellesrådets årsmöte / ägarmöte den XX Juni och Naboer ABs generalförsamling / ägarmöte den 17 Juni. Planen är ett underlag för beslut om inriktning för de respektive styrelsernas arbete och ägarnas åtgärder under tiden fram till årsmöte och generalförsamling 2023.

Inventering av handlingsalternativ för Gränsekommittéen Fellesrådet och Naboer AB på kort och medellång sikt.

- **Organisering:**

Med Fellesrådet som ideell forening (og 13. grensekomite) og med Naboer AB som utøvende / operativt ledd har vi som eneste grensekomite valgt en enestående forretningsmodell. Dette opplegg vekker interesse utover å være en tradisjonell «bestiller – utførermødel». Modellen krever forklaring særlig på hvorfor et AB / AS vurderes å frambringe fordeler framfor kun å benytte seg av foreningen.

Etableringen av Grænskommittéen Fellesrådet ändrar förutsättningarna för samarbetets organisation och genomförande. Detta är inget förslag till ägarna utan en inventering av handlingsalternativ som initierar en process. Processen kommer att aktualiseras under kommande verksamhetsåret, med anledning av att beslut kommer att behöva fattas på Naboer ABs generalförsamling 2023.

Den organisering som förordas av Naboers ledning och styrelse för genomförandet av Naboers verksamhet under ledning av grænskommittéen syftar till att ta tillvara de förutsättningar som Naboer ABs verksamhet skapat. Naboer har över de 25 år som bolaget arbetat med gemensamma projekt mellan Jämtland Härjedalen och Trøndelag. Med stöd av upparbetade resultat och erfarenheter har Naboer AB etablerat en unik och fungerande metod för det tillämplande gränsöverskridande arbetet. Huvudförslaget är att genomföra en reform av ägandet av Naboer AB. Idag ägs Naboer av totalt 13 offentliga organisationer (Region, Fylke och 11 kommuner). Etableringen av Fellesrådet skapar emellertid ett nytt fokus på Fellesrådet som en arena för politisk prioritering och samverkan med förankring i alla kommuner i Trøndelag och Jämtland Härjedalen.

Fellesrådets etablering har medför tre förändringar:

1. Fellesrådet väcker berättigat intresse från förtroendevalda. Fellesrådet är i fokus för alla de överväganden som dels berör samarbetet inom Nordiska Ministerrådets organisation, såväl som för det bilaterala samarbete mellan Trøndelag och Jämtland Härjedalen.
2. Fellesrådet efterfrågas som arena och plattform för insatser inom fler politikområden än vad som varit i fokus för Naboer ABs verksamhet.

3. Intresset för Naboer AB är koncentrerat till rollen som utförare och plattform för genomförande av sådant som prioriteras i Fellesrådet

Det vägande skälet för att inrätta Fellesrådet som en förening tar sin utgångspunkt i de begränsningar som statsstödsreglerna ger. Nordiska Ministerrådet kan inte ge uppdraget att utgöra grænsekommitté till ett aksjeselskap. Därför är alla grænsekommittéer föreningar.

Det bedöms i såväl Fellesrådets styrelse som i Naboers styrelse att en ägarreform är motiverad. I princip finns tre vägar in i framtiden för Fellesrådet och Naboer AB:

1. Ingen åtgärd. Nuvarande ägare fortsätter att driva Naboer AB med - bland annat - det administrativa uppdraget att förvalta Fellesrådet och genomföra uppdrag enligt fellesrådets anvisningar..
2. Att Region och Fylke tar fullt ansvar för Naboer genom ägande, eventuellt i samarbete med kommunförbunden i Trøndelag och Jämtland / Härjedalen.
3. Fellesrådet står efter reformen som ensam ägare till Naboer och bedriver all operativ verksamhet i en beställare - utförarorganisation. Denna lösning förordas av Fellesrådets styrelse, Naboer ABs styrelse såväl som av Naboers ledning. Skälen till att denna lösning förordas är flera och några av de viktigaste beskrivs nedan.

Det förslag som förordas är att en ägarreform genomförs som innebär att föreningen Fellesrådet efter reformen skall vara ensam ägare till Naboer AB. Förslaget tar sin utgångspunkt i den modell som är dominerande inom hela den sociala ekonomin. Exempel är konsumentrörelsen, försäkringssektorn (Gjensidige, Länsförsäkringar), Föreningsrörelsen (Skogsägarrörelsen, Samvirkelaget), Ideell sektor (idrottsrörelsen m.m.).

Skälen till att alternativ tre förordas är att hela regelverket är anpassat till denna lösning. Upphandlingar blir enklare för företag som ägs av en förening, resurser kan tillföras från det offentliga som en förhöjd serviceavgift till den förening som de offentliga medlemmarna är medlemmar i. Därefter kan Naboer AB tilldelas ansvar för genomförandet med stöd av ett förenklat förfarande i förhållande till statsstödsreglerna. Naboer AB kan å sin sida genomföra sina uppdrag i ett regelverk utifrån aktiebolagslagen. Aktiebolaget kan effektivisera arbetet, bland annat genom möjligheten att lyfta moms och andra tillämpningar som ger ökad leverans och måluppfyllelse.

Inom familjen Grænsekommittéer representerar detta en organisation och arbetsmodell som utvecklar Grænsekommittéernas förutsättningar att arbeta. Erfarenheterna ger att ett aktiebolag har bättre förutsättningar att operativt agera för måluppfyllelse än de förutsättningar som begränsar en förenings arbete.

Det nuvarande aktieägaravtalet mellan Naboer och Naboers aktieägare löper fram till utgången av 2023. Det medför att reformen genomförs under verksamhetsåret 2022 - 2023. Nödvändiga beslut hos nuvarande ägare kommer att följa en process som utarbetats av Naboer ABs revisionsfirma EY, med hänsyn till de regelverk som är styrande i Sverige respektive Norge. Det nuvarande aktieägaravtalet reglerar relationen mellan bolaget och bolagets 13 delägare. Aktiestocken omfattar 3400 aktier med ett nominellt värde om 100 kronor per styck. Naboer har per 2022 ett eget kapital som möjliggör hantering av projekt

upp till ca 10 miljoner kronor i omslutning. Det är möjligt att driva projekt även i en förening. Samtidig kommer det att ta många år att upparbeta samma genomförandekapacitet.

Enligt VD / DL för Inspiria AS i Sarpsborg, som har en leverantörsrelation till Svinesundskommittéen så har ett aktiebolag lättare att agera som beställare och leverantör i relationen till sin omvärld än vad som är fallet för en förening i motsvarande situation. Aktiebolagslagen balanserar styrkeförhållandena i alla relationer mellan aktörerna. Avtalsparterna vet vilka tillämpningar som gäller i alla mellanhanden.

Målet är att Fellesrådet och Naboer skall stödja belsuten hos delägarna med underlag som kan ligga till grund för nödvändiga vedtak hos delägarna.

Samtidigt så förstärker Gränsekommittéen Fellesrådet sin förankring genom att erbjuda de kommunala samverkansorganen i Trøndelag och Jämtland Härjedalen medlemskap i föreningen. Detta breddar Fellesrådets förankring till att omfatta region och fylke i samarbete med alla kommuner inom målområdet.

- **Oppgaver / arbeidsområder:**

Hvilke typer arbeidsområder og – oppgaver vil være naturlig å engasjere Fellesrådet / Naboer AB i?

Erfarenheterna är till dags dato begränsade till Fellesrådets etableringsfas. I inledningen av Fellesrådets arbete har få beslut tagits med koppling till Nordiska Ministerrådets organ och samarbetsytor. Årsstämman 2022 markerar övergången från etableringsfasen till driftsfas. Under verksamhetsåret planeras deltagande i de organ som är aktuella för att anknyta till de målsättningar om Nordiska Ministerrådet har för att skapa "världens hållbaraste och mest integrerade gränsregion".

Erfarenheterna från de kompletterande insatser som behandlats i Fellesrådets styrelse visar på en förnyad energi och en växande aptit på att agera inom flera politikområden. Det har visat sig att där finns en stark och övertygande ambition att skapa gränsöverskridande mervärde. Exempel på sådana beslut är erbjudandet till Fylke och Region att arbeta för mobilisering av aktörer med målet att ta del av alla resurser från Nordiska Ministerrådet, och alla de interregprogram som omfattar Trøndelag och Jämtland Härjedalen.

Inom Infrastrukturområdet har invitationer till samferdselsministern och infrastrukturministern sänts. Målet är att skapa en nationell dialog om investeringar till följd av Atlant- / Meråkerbanans elektrifiering. Trøndelag Fylkes kommun har uppmärksamats på möjligheten att medverka i en OECD analys som planeras 2022 - 2024. Ett sådant deltagande leder bland mycket annat till rekommendationer för det gränsöverskridande samarbetet mellan Trøndelag och Jämtland Härjedalen.

Fellesrådet har uppmanat Naboer AB att utforma ett Interregprojekt inom den nya PO6 "Better Governance insatsen" med inriktning på Infrastruktur och Kompetensförsörjning. Initiativet bygger på observationen att pandemin har lett till en digitalisering som potentiellt kan påverka flyttströmmarna och ge upphov till en unik chans för alla kommuner att samarbeta i insatser för etablering och rekrytering av efterfrågade kompetenser. Genom ett

Interregprosjekt kan detta ske med stöd av samordnade insatser och - bästa fall - nya resurser för ändamålet.

En försiktig spekulering om framtidens prioriteringar och avgörelser avviker sannolikt inte från de tidiga erfarenheter som gjorts. Fellesrådet kommer att få fler propåer från nya och gamla aktörer att göra insatser som tar tillvara den potential som Fellesrådet representerar. Sannolikt kommer sådana beslut att fattas efter förfrågningar, såväl som på Fellesrådets egna analyser och prioriteringar. Arbetet hittills har präglats av nyfikenhet och stark närvaro av nybyggaranda och ideal med förankring i den dugnadskultur som kännetecknar Regionens och Fylkets valda företrädare.

- **Framtidsbildet:**

Hvordan vurdereres framtidsbildet i et 2 – 5 års perspektiv for dette arbeidet og med organiseringen?

Om två till fem år är Fellesrådet en respekterad och etablerad spelare i familjen av Grænsekommittéer med stark närvaro och en tydlig bidragsgivare till Nordiska Ministerrådets målbild för Grænsekommittéernas verksamhet. Så långt är prognosen enkel.

Den andra sidan av Fellesrådets utveckling är svårare att avgränsa och osäkerheten i utvecklingen är beroende av omvärldsfaktorer som kan påverkas med inte styras. Det som kan påverkas är beslut om inriktning och förankring av den planerade verksamheten. Kvaliteten på de beslut som fattas är beroende på relevans för Näringsliv, Ideell sektor och Offentlig sektor. Om relevansen, verkshöjden och genomförbarheten skapar mervärde så kommer resurserna att strömma till, och förnuftiga insatser kommer att genomföras med gott stöd, resurser för ändamålen, påtagliga effekter och goda resultat.

Ett exempel är det förslag från Naboer, som Fellesrådet anslutit sig till, som innebär att inrätta en Interreg kontaktpunkt för Nordiska Ministerrådets och Interregprogrammets alla resurser.

- **Hvordan kan virksomheten balanseres mellom regionerne:**

Det er nok et faktum at Naboer AB oppfattes som et svensk selskap selv om det gjennom hele sin historie har arbeidet grenseoverskridende. Ikke minst tror jeg denne oppfatningen lever blant flere av eierne.

Hvordan vurderers behovet for og mulighetene til å balansere ut dette forholdet?

För att fullt ut etablera en fungerande grænsekommittée bör det finnas en representation i grænsekommittéens verksamhetsområden och samarbeten. Därför är det en prioriterad målsättning att etablera ett kontor i Trøndelag. Etableringen skall syfta till hög synlighet och leverans av tjänster som utgör påtagliga mervärden för näringsliv, ideell sektor och offentliga aktörer. Denna kapacitetshöjning bygger på motsvarande ansvar för finansieringen från offentliga aktörer. En sådan etablering gör att närvaron av såväl Fellesrådet som Naboer konkretiseras för näringsliv, ideell sektor och offentlig sektor inom Fellesrådets verksamhetsområde.

Under förutsättning att de erbjudanden som Fellesrådets gör till målgrupperna vinner stöd och att erforderliga beslut fattas, så följer såväl mandat som operativa förutsättningar att

skapa mervärden. En förutsättning för dessa mervärden är beroende av närvaro, hög kompetens och ett mått av uthållighet. Dessa faktorer är avhängiga av en ansvarsfördelning mellan en fältorganisation på båda sidor av gränsen.